

SLOVENSKA BESEDA

Uredništvo: Dal-
matinova 8 - Upra-
va: Beethovnova 6
Naročnina:
Letno 40 Din, pol-
letno 20 Din, četrt-
letno 10 Din - Ce-
kovni račun 17.152
Izhaja vsak petek

ŠTEVILKA 33

V LJUBLJANI, 12. AVGUSTA 1938

LETNIK II.

A. P.:

K svobodi

Le znanje in izobrazba sta pod-
laga prave narodove svobode

Le divjak živi od danes do ju-
tri. Znano je, da se najedo divja-
ki, čim ujamejo svoj plen, več,
kakor do sitega in celo mnogo
čez potrebo, tako, da jim je po-
tem slabo, nakar se neredko do-
gaja, da gladujejo do smrti. Nji-
hovo življenje je torej le v roki
slučaja, je vedno negotovo, ne-
predvideno in netočno. Vsa pra-
vila redno živečega človeka so
pri divjaku neznana. Najstraš-
nejše, kar nosi s seboj divjak,
je: negotovo življenje.

Ono, kar mi imenujemo kul-
turo, ni nič drugega, kakor že-
lja in stremljenje po vsem, kar
nas osvobaja te negotovosti, te
nevšečne slučajnosti: Pojavlja se
v nas nehoti volja po pravilno-
sti, redu, zakonitosti in po res-
človeka vrednem življenju. Biti
kulturni, se pravi, izogniti se
slučajnostim v svojem življenju
in vzeti vse svoje življenje in
vso svojo usodo v svoje lastne
roke. In to v svoje krepke roke!
Najskrajnejši človekov ideal in
najskrajnejši njegov namen je,
da vnese v svoje življenje po-
polno gotovost, ki mu zagotavlja
mimo vsega slučajnega in ne-
predvidenega pošteno delo,
zdravje in starost. In ljudstvo se
ne bo nikdar zaustavilo pred ka-
kršnokoli si bodi silo, niti pred
katerokoli avtoriteto, še manj pa
pred kakim svetim spominkom
preteklosti, ne da bi sebi zago-
tovo najpopolnejše življenje v
gornjem smislu.

Tako zelo je ta gotovost za
bodočnost človeku potrebna in
dragocena, da le malokdo še za-
pada v prirojeno praznoverje,
prerokovanje, čarovništvo itd.

In čim bolj mu je ta gotovost
potrebna v njegovem osebnem,
zasebnem življenju, tembolj jo
potrebuje v splošnem, političnem
življenju. Vedno nujnejša mu
postaja v vzporejanju s sodob-
nim življenjem, ki posameznika
vedno bolj intenzivno priteguje
vase in v družbo, v kolektiv, in
ki ustvarja iz njegovega zaseb-
nega interesa predmet splošnega
zanimanja.

Tudi to politično življenje se
mora nasloniti na zanesljiv in
trden temelj reda, pravilnosti in
zakonitosti; tudi ono se mora za-
varovati, kolikor je to ljudem
mogoče, pred vsem slučajnim in
nepredvidenim. Zakaj, kjer ni
reda, pravilnosti in stalnosti v
političnem življenju, tudi ne mo-
re biti govora o kulturnem in
gospodarskem napredku.

Dr. H. K.:

Politična laž

Čist razum in lastna presoja nas varu-
jeta pred pogubnostjo političnih laži

Od vseh laži pa je najogab-
ogabna ter da je greh. In to vsa-
ka, tudi najmanjša laž. Laž po-
nižuje človeka tudi tedaj, kadar
je v sili in potrebi ali pa v stra-
hu primoran tajiti resnico. Tem-
bolj pa tedaj, če laže zavestno
in preračunano, iz zlobe in po-
kvarjenosti.

Od vseh laži pa je najogab-
nejša, najpregrešnejša in naj-
škodljivejša — politična laž, ker
vara in ponižuje narod, sprav-
lja iz pravega tira njegovo poli-
tično mišljenje, ustvarja zmedo
in sovraštvo ter zastira možnosti
narodnega dela in vsega do-
brega.

Narodni pregovor pravi, da
ima laž kratke noge. Za politič-
no laž ta resnica ne drži, ker po-
litična laž ima silno dolge noge,
zato pa navadno daleč in dolgo
hodi. Težko jo je spoznati in
prijeti, ker se ne zna narodu
laskati, ker zna govoriti o tem,
kar se obče želi in pričakuje, ob-
ljublja vse mogoče na vsa usta
in brez vsakih težav ter brez
dolgega čakanja, pri tem pa do-
sledno meče krivdo na nekoga
drugega.

Politična resnica je vedno
grenka in neprijetna. Politična
resnica govori le razumu, dočim
govori politična laž srcu, željam
in fantaziji. Vedno seje sovra-
štvo in vzbujajo varljive upe, ved-
no se le laska in neprestano ob-
ljublja vse mogoče in nemogoče.
Zato se v političnem življenju
tako lahko sprejemajo laži in
obljube, pravljice in bajke, ki
vzbujajo trenutni zanos in ze-
lene nade, čeprav puščajo nato
politično življenje jalovo in pu-
sto. Politične laži so enake po-
narejenemu denarju. Ljudje jih
naglo sprejemajo, pa še hitreje
pozabljajo. V tem ravno je nji-
hova največja moč in pogubnost.
Laži je treba le, da se nališpa in
okineča z nečim, kar je trenutno
dopadljivo, pa jo vsak sprejme
z odprtimi rokami in jo prodaja
naprej kot najčistejšo resnico.
Politična laž se vedno skriva za
onim, kar je narodu ljubo in po-
trebno. Predzrna je in klepetava,
vsak jo rad posluša, jo lah-
ko razume in jo naglo širi da-
lje. Čim človek politično laž
sprejme in verjame v njo, je
ona že povsem njegova, on pa
ves njen. Zato tudi ji pozneje
vse odpušča in jo naglo pozab-
lja.

Mnogo političnih izkušenj in
mnogo razočaranj mora doživeti
vsak narod, preden se nauči raz-
ločevati politično laž od politič-
ne resnice. Samo čisto politično
prepričanje in prava narodna
prosveta sta v tem primeru ono
rešeto, ki loči laž od resnice.
Kolikor je politično mišljenje
vsakega posameznega člana na-
roda razvijteje in samostojnejše,
tem gostejše je to sito in tem
manjše oziroma manj nevarne
so politične laži in tem razum-
nejše in koristnejše je politično
delo.

Ne le v notranji politiki naro-
dov, temveč tudi v njihovih med-
narodnih odnošajih igra politič-
na laž usodno in pogubonosno
vlogo. V mednarodnih odnošajih

V. Vlahovič, Ljubljana:

Sence političnih spletk

Centralizem lahko uspeva le na na-
rodovi nezrelosti in razkosanosti

V svetovni zgodovini zazna-
mujemo pod najrazličnejšimi
okolnostmi v posameznih raz-
dobjih vzroke za usodo člove-
štva, po katerih so narodi ali
dosegali napredek ali padce.

Da so bili mogoči tako pogo-
sti propadi narodov ali plemen
še pred nekaj stoletji, so bili
večkrat neposreden vzrok tudi
samolastni ukrepi vladarjev in
oblastnikov. Vse to se je tem
lažje dogajalo, ker je bilo ljud-
stvo podrejeno raznim verskim
avtoritetam, ki so bile največ-

je politična laž organizirana pri-
prava sovraštva in novih vojn.
V vojni postaja laž bojno orož-
je, potrebno za vojskovanje prav
tako, kakor municija. Kaj malo
nasprotstev, mrznje in vojn bi
bilo med narodi, če bi drug o
drugem vedeli čisto resnico in če
ne bi drug drugega gledali in
videli v napačni luči političnih
laži in zmešnjav. Svet je že po-
zabil, kaj je vse slišal in verjel
v bivši svetovni vojni in kako
predrago je vse to plačal. Danes
naj se zgleduje vsaj nad Spani-
jo, okrog katere se vodi vojna
laži, ki je za človeštvo pogub-
nejša od vseh strahot dejanskega
španskega državljanskega
klanja.

Laž in lažnjivec sta v vsakda-
njem življenju prezirana in za-
ničevana. Isto bi moralo biti tu-
di v javnem političnem življenju,
pa naj bo politična laž še tako
prijetna, majčkena, vabljava in
laskava. Tudi politično življenje
morajo voditi in vladati zakoni
morale. Morala je v politiki
resnica in pošteno prepričanje.
Politik narodu ne sme lagati in
laskati, ne sme obljublja nekaj
nemogočega in ne sme razširjati
slepega sovraštva med ljudmi.
Največje rodoljubje je, če narodu
povemo čisto resnico. Samo
politično delo, osnovano na res-
nici, poštenju in pravičnosti mo-
re biti trajno in koristno. Naj-
večji trenutni uspehi, osnovani
na laži in na laskanju narodu,
ali pa na narodni, stanovski in
verski mrznji, se bodo razleteli
in razpršili brez vsake koristi.

V političnem delovanju, ena-
ko, kakor sploh v vsakem dru-
gem delu, je treba človeku mi-
sliti z lastno glavo. Treba je za
lastnimi očmi gledati in motriti
življenje, njegove potrebe in
možnosti. Treba se je zavedati,
kaj se hoče in kaj se more. Sa-
mostojno misliti moramo in ne
slepo verjeti vsakomur oziroma
ponavljati tuje besede. V vsaki
glavi, tudi najmanjši, mora go-
reti svetla iskra razuma in last-
ne presoje. Če bomo imeli v sebi
to, potem bodo za nas politične
laži brez moči in brez nevarno-
sti. Tedaj bo naše politično delo
resnično narodno in zares demo-
kratično.

To iskro razuma in svobodne-
ga mišljenja mora braniti in čim
intenzivneje razvijati kmečka
demokracija. V njih dveh je tu-
di vsa njena bodočnost in vse
dobro naroda. Vse drugo pa je
pot v srednji vek, v novo suženj-
stvo naroda in človeka.

POLITIČNI TEDEN

Prišel je veliki notranjepolitični
dogodek. V nedeljo zjutraj ob
8. uri bo krenil iz Zagreba pred-
stavnik Hrvatov g. dr. Maček v
Beograd, kamor bo prispel ob 3.
uri popoldne. Spremljala ga bosta
oba podpredsednika Hrvaške se-
ljaške stranke gg. inž. Košutić in
dr. Juraj Šutej, voditelj bosenskih
Hrvatov. Samostojna demokratska
stranka je določila za svoje dele-
gate gg. Vilderija, Kosanovića in
dr. Budisavljevića. Poleg teh gos-
podov bo potoval v Beograd še
večje število vidnejših narodnih
voditeljev in opozicijskih politikov.

V teh dneh so bile tudi v Beo-
gradu zaključene zadnje priprave
za sprejem hrvaških predstavni-
kov po pogostih konferencah, ka-
terih so se udeleževali številni po-
litiki ne le iz Beograda, temveč
tudi iz notranjosti Srbije, ker je
smatralo vodstvo Združene opo-
zicije za potrebno, da sliši pri se-
stavljanju programa ne le glas
Beograda, temveč glas vse Srbije.

Kot zaključni akt so se sestali
v stanovanju g. Ljube Davidovića
gg. Aca Stanojević, Ljuba Davido-
vić in Joca Jovanović, po tem se-
stanku se je pa vršila pri g. Milošu
Trifunoviću konferenca delovnega
odбора UO. Poleg predsednikov v
UO koaliranih strank so prisostvo-
vali tej seji tudi mnogoštevilni po-
litiki, katerih imena so znana vsej
jugoslovanski politični javnosti.
Malo prej se je pa sešel v pisarni
Demokratske stranke plenum De-
mokratske stranke. Posebno de-
laven in živahen je bil na teh se-
stankih nestor Radikalne stranke
g. Aca Stanojević, ki je bil v šte-
vilnih razgovorih o političnem po-
ložaju in določanju programa za
bivanje predsednika g. dr. Mačka
v Beogradu eden glavnih inicija-
torjev in obenem mentorjev pri po-
laganju smernic za nadaljnje poli-
tično delo.

Po teh sestankih je odšel kot de-
legat celokupne Združene opozicije
v Zagreb zemljoradniški prvak g.
dr. Miloš Tupanjanin, kjer je takoj
obiskal politično pisarno g. dr.
Mačka, od tam pa se je odpeljal z
avtomobilom v Kupinec, kjer se
začasno mudi predsednik SDK.
Tam sta se oba politika dolgo časa
zadržala v razgovoru, v katerem
sta podrobno obdelala vse okoli-
ščine v zvezi s prihodom g. dr.
Mačka v Beograd, kakor tudi zad-
nje priprave za ta politični dogo-
dek. Po tem razgovoru je obiskal
g. dr. Tupanjanin še podpredsed-
nika HSS g. inž. Košutića in se
potem vrnil v Beograd. G. dr. Tu-
panjanin je tedaj izjavil, da so vse
priprave za prihod g. dr. Mačka
v Beograd zaključene in da je gle-
de njegovega bivanja v Beogradu
izdelan točen program.

Človek, ki se v politiki
razuma, se v politiki
Hrvatske, ki se v politiki
Ustave, ki se v politiki

V nedeljo, 14. t. m. zjutraj bo to-
rej odpotoval v Beograd pred-
stavniki hrvaškega naroda g. dr. Maček,
da poda roko v spravo srbskemu
narodu po desetih letih žalostnega
razdora. Naši slovenski pred-
stavniki Združene opozicije bodo od-
potovali na to slovesno pomirjenje
že v soboto. Na zgodovinskem beo-
grajskem sestanku se pričakujejo
važni sklepi za lepšo bodočnost
vse Jugoslavije.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice r. z. z n. z. v LJUBLJANI, Tyrševa c. 18

NOVE VLOGE

vsak čas razpoložljive
obrestuje po 4%
vloge proti odpovedi po 5%

Za vse vloge nudi popolno varnost — Otvorja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod, ustanovljen leta 1881.

DOMA IN NA TUJEM

Jubilej Narodne strokovne zveze

Narodna strokovna zveza proslavi 3. in 4. septembra t. l. v Ljubljani 50letnico svojega obstoja. Spored proslave bo naslednji:

V soboto, dne 3. septembra bo ob 15. uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani slavnostni delegatski zbor delegatov podružnic in društev, včlanjenih v NSZ. Isti dan ob 20. uri bosta v dvorani Delavske zbornice akademija in družabni večer s pestrin in izbranim sporedom. Prireditve se bo vršila pri pogrnjenih mizah. Prireditve bo brez vstopnine.

V nedeljo, dne 4. septembra bo ob 10. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice manifestacijsko zborovanje nacionalnega delavstva, na katerem bosta govorila

gg. Rudolf Juvan in dr. Jože Bohinjec. Na tem manifestacijskem zborovanju bodo govorili tudi gostje in zastopniki sorodnih organizacij. Po zborovanju se poklonijo udeleženci spominu Velikega Osvoboditelja kralja Petra I. in položijo pred njegov spomenik venec. Ob 13. uri bo skupno kosilo.

V ponedeljek, dne 5. septembra pa bo NSZ organizirala izlete po Gorenjskem.

Za to proslavo vlada veliko zanimanje ter se je bo nacionalno delavstvo, organizirano v NSZ, udeležilo v velikem številu. Udeležbo so tudi že priglasili zastopniki bratske Češkoslovaške delavske zveze iz Prage. Pričakujemo, da bo nacionalna javnost s simpatijami pozdravila naše narodno delavstvo in se udeležila njegovih prireditev.

Mariborski tabor odpovedan

Ljubljana, 10. avg. AA. Narodni tabor, sklican za nedeljo 14. avgusta v Mariboru se ne bo vršil. Zato se preklicuje tudi četrtinska voznina na železnicah

Prirediteljski odbor

Dočakali smo . . .

Čeprav nam brada še ni zrastle trikrat okrog mizinih nog, kakor kralju Matjažu, smo doživeli veseli in srečni trenutek, da smo brali v «Slovencu», da bo kmalu razpisana licitacija za oddajo del za zgraditev velevažne železniške zveze Črnomelj—Vrbovsko.

Številke brez besed

Po najnovjši uradni statistiki je zaposlenih v jugoslovanskem gospodarstvu okrog 140.000 tujcev in sicer v industriji in obrti 84.000, v prometnih in denarnih podjetjih 16.800, v poljedelstvu in gozdarstvu 10.700, v svobodnih poklicih 15.000 in na drugih področjih 13.500. Važno je, da so tujci nameščeni na najboljše plačanih, vodečih mestih. Po narodni pripadnosti je največ Nemcev, Madžarov, Rusov in Čehov.

*
PROSIMO VSE ONE, ki doslej še niso poravnali naročnine, da takoj nakažejo dolžni znesek, ker bomo s prihodnjo številko ustavili dostavljanje lista vsem, ki svoji naročniški dolžnosti ne bodo zadostili. Opozarjamo ponovno na vse velike ugodnosti, ki jih imajo naročniki «Slovenske besede».

Razstava v Jakopičevem paviljonu. Dne 6. t. m. je bila otvorena kolektivna razstava slovenske kiparske in slikarske umetnosti. Zastopani so skoro vsi največji slovenski umetniki in je razstava prav gotovo dogodek zase, vsekakor pa spričevalo o napredku in razvoju naših umetniških sil, ki so si v zadnjih letih priborile priznanja tudi pri najboljših kulturnih narodih. Dolžnost bi bila, da se razstave udeleži vsak in da dá z obiskom priznanje resnim stremljenjem naših umetnikov, z odkupom te ali one

slike pa pokaže, da zna upoštevati tudi socialno stran takih prireditev. Razstava bo trajala do 16. t. m. in je odprta vsak dan od 9.—19. ure. S permanentno legitimacijo je združena polovična voznina na železnicah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice, ki je, kakor znano, najstarejši slovenski denarni zavod, je že pred vojno vedno s široko odprto roko podpirala slovenske kulturne organizacije ne glede na njihovo politično obelje. Posebno podporo pa je vedno nudila našim dijakom, ki so študirali v Gradcu, na Dunaju, v Pragi itd. Mali ljudje, zlasti pa kmetje iz ljubljanske okolice, so vedno lahko dobili cene kredite za svoje potrebe. Zato smemo brez strahu trditi, da je ta domači denarni zavod vedno v polni meri izvrševal svoje dolžnosti napram slovenskemu narodu. Z ozirom na to je nedvomno vsa naša javnost živo zainteresirana na prosperiteti tega zavoda. V zadnjem času se zavod lepo razvija; nove vloge so brez nadaljnega takoj izplačljive in je pričakovati, da se bodo tudi stare vloge že v kratkem pričele izplačevati v večjem obsegu. Z ozirom na gornje ta domači slovenski zavod najtopleje priporočamo vsej slovenski javnosti, predvsem pa našim naročnikom in čitateljem.

Z odlokom sreskega načelnika v Splitu so bile cene kruha ponovno znižane, in sicer za črni kruh na 3,25, za polbeli na 3,50 in za beli na 4 din kg.

Ob desetletnici smrti pok. Stefana Radića so se vršile v vseh hrvaških krajih in povsod, kjer prebivajo Hrvati, svečane maše-zadušnice in pietetne spominske svečanosti, ki so pokazale, da je ostal veliki voditelj in učitelj hr-

vaškega naroda tudi še dandanes med ljudstvom trajno živ in nepozabljen.

Notranji minister dr. Anton Korošec je bil v nad sto slovenskih občinah izvoljen za častnega občana. V Ljubljani, Mariboru in drugih večjih mestih je daroval v zahvalo za počastitev v korist občinskih revežev kar po 10.000 dinarjev, v podeželskih občinah pa najbrže manj.

V samem Zagrebu živi okrog 8.000 plemičev. Od 50.000 plemiških rodbin na Hrvaškem, v Slavoniji in Dalmaciji jih izvira večina iz kmečkih hiš.

Živina v Dalmaciji je na zadnjih sejmih z ozirom na silno sušo in pomanjkanje krme padla v ceni za več, kakor 20% v primeri s cenami prejšnjega meseca. Najlepša živina se dobi po 3 do 4 dinarje kilogram žive teže.

V Slavoniji in Sremu vlada tako strašna vročina, da morejo kmetje preoravati njive in opravljati druga poljska dela le še ponoči pri mesečnem svitu.

Zagrebska nova palača trgovske akademije na Krešimirjevem trgu bo dokončana do jeseni. Stroški znašajo nad 12 milijonov dinarjev.

Pravniški vsedržavni kongres se bo vršil letos 10. in 11. septembra v Novem Sadu.

Izredno bogat pridelek bombaža se pričakuje letos v Jugoslaviji. Namesto opija in riža so posejali letos kmetje v južni Srbiji že 5394 hektarjev zemljišča z bombažno rastlino (lani komaj 2801 ha).

Dalmatinsko vino je vsak dan dražje zaradi škrajno slabih izgledov v vinogradih z ozirom na več, kakor dvomesečno katastrofalno sušo po vsej Dalmaciji, zlasti pa na otokih. Lanske zaloge vina so minimalne in bodo docela porabljene še pred novo trgatvijo. Na dalmatinskih vinskih tržiščih se prodaja danes črno vino na veliko že po 4/50 do 5/50 din; belo pa po 5 do 6 din liter na mestu.

Nad Bosno in Hercegovino je divjalo zadnje dni ponovno strašno neurje, ki je povzročilo neprecenljivo škodo na vseh pridelkih, kakor tudi na javnih komunikacijah.

Mleko predstavlja med dohodki švicarskega poljedelstva postavko 38%. Lani je imela Švica 839.004 krave in 149.600 koz, ki so dale isto leto 2.763.000 ton mleka, to je 2% več, kakor predlanskim. Povprečno je dala lani vsaka švicarska krava po 3.050 kilogramov mleka, vsaka koza pa po 400 kg. Vrednost lanskega mleka znaša 458 milijonov frankov, to je 44 milijonov več, kakor leta 1936.

Albanski prosvetni minister je med mnogimi reformami, ki jih je uvedel, odredil tudi omejitve števila intelektualcev v državi.

Arhiv mesta Gdanskega (Danzig) so skrivaj prenesli v Nemčijo, kjer naj bi služil kot dokument za «zgodovinska» raziskavanja.

Vsi italijanski državni uslužbenci brez izjeme bodo morali od letošnjega 28. oktobra dalje nositi v službi le novo predpisano uniformo.

Zaradi suše in s tem zvezanega pomanjkanja sena so kmetje v okolici Karlovca zvišali ceno mleka za 50 par pri litru. V odgovor je večina meščanov odpovedala nadaljni odjem mleka po novi ceni.

Nova cvetica. Na znanih cvetličnih plantažah v Blatni na Češkoslovaškem so letos vzgojili novo žametno cvetico, ki je dobila ime «Češkoslovaška obramba». Cvetica je poglana že več tisoč stebel in se bo prodajala na ta način, da se bo kupnina zanjo pošiljala neposredno poštni hranilnici na račun fonda za obrambo države.

Na Češkoslovaškem so izdelali nedavno v režiji inž. Brichte zanimiv reportažni film o življenju jugoslovanskih visokošolcev v «Aleksandrovem kolegiju» v Pragi. Ta film nosi naslov: «Praga — mati jugoslovanskih študentov» in je izdelan v srbohrvaškem jeziku. V kratkem bo predvajan v vseh jugoslovanskih kinematografih.

Vzorna zavednost. V fond za državno obrambo na Češkoslovaškem je darovalo 158.000 oseb iz vse republike do 5. t. m. že nad 420 milijonov Kč.

Bivši bolgarski zunanji minister in dosedanji bolgarski poslanik v Franciji Konstantin Batolov je umrl te dni v Parizu.

Poljska vlada je pričela energično preganjati pravoslavne cerkev na vsem svojem ozemlju. Zaplenila je poslanico pravoslavnih vladik na narod, obenem pa je tudi zaprla in konfiscirala 114 pravoslavnih cerkev.

Zaradi vedno bolj napetega položaja na Daljnem vzhodu se je nepričakovano vrnil s poletnega dopusta v London angleški zunanji minister lord Halifax.

Odnosaji med Sovjetsko Rusijo in Japonsko so se močno poslabšali in so bila pogajanja med predstavnikih obeh držav že ponovno prekinjena brez vsakih izgledov na kako uspešno nadaljevanje. Po mnenju vodilnih pariških in londonskih listov bo prišlo že prihodnje dni tudi do formalne vojne napovedi med obema državama. Ruski zunanji minister Litvinov je izjavil moskovskemu japonskemu poslaniku, da Rusija ne bo več pošiljala svojih protestov v Tokio, temveč bo v vsakem bodočem primeru prekorajčenja sovjetske državne meje s strani japonskih čet odgovorila z uporabo letalstva in topništva. Na kitajskih bojiščih Japonci niso nikjer napredovali in so se morali ponekod celo umakniti. V južnozahodni Kitajski se je sestavila pod poveljstvom generala Ličungjuna nova kitajska armada, ki šteje 2 milijona vojakov in 200.000 častnikov ter je izvrstno oborožena in izveščana.

V Palestini trajajo polični boji in pokolji med Arabci in Židi neprestano naprej. Samo v letošnjem juliju je bilo v medsebojnih spopadih ubitih 148 Arabcev in 60 Židov, ranjenih pa je bilo v istem mesecu 256 Arabcev in 201 Žid.

Vse zveze med nemškimi in češkoslovaškimi športnimi organizacijami na Češkoslovaškem so popolnoma prekinjene.

Japonski listi v zadnjem času ne smejo več objavljati vremenjskih napovedi iz strahu, da se ne bi po njih utegnili ravnati boljševiski v primeru letalskih napadov na japonska mesta.

V zvezi s spopadi na mandžurski meji so se pričeli v notranjih mandžurskih pokrajinah upirati proti japonski upravi tamkajšnji Kitajci v vedno večjem številu.

Pisemska cenzura vse pošte, ki prihaja v Madžarsko iz Nemčije, se s strani nemških oblasti vrši v vedno ostrejši meri. Mnoga pisma prihajajo na Madžarsko docela odprta.

Konjunktura. Združene države ameriške so prodale v letošnjem prvem polletju v tujino, po večini v Evropo, 707 vojaških in 970 trgovskih letal.

Nemške oblasti so odredile, da se podreta v Nürnbergu židovska sinagoga in palača židovske cerkvene občine.

Velik vohunski proces se vrši trenutno v Londonu. Obtožen je neki inspektor znane veletovarne orožja Wickers Armstrong, da je prodal največje načrte angleških vojaških letal neki tuji velesili.

Japonski vrednostni papirji so zadnje dni v zvezi z vojno nevarnostjo v Mandžuriji in Koreji občutno padli na borzah v Tokiu in Osaki.

Konzum piva na Češkoslovaškem je dosegel v letošnjem juniju skoro milijon hektolitrov.

Iz praškega parlamenta. Parlamentarni klub združenih madžarskih opozicijskih strank v ČSR je sklenil, da se v vsem, kar se tiče narodnostnega vprašanja, pridruži taktiki sudetsko-nemške stranke. Opozicijske stranke so vložile že na prvi seji parlamenta ogromno število interpelacij. Slovaški avtonomisti so vložili 175, sudetski Nemci 66 in madžarska opozicija 50 interpelacij.

Mednarodni izvršilni odbor za preskrbo političnih beguncev v Londonu je izdelal petletni načrt, po katerem bo preselil samo iz srednje Evrope v razne kraje sveta okrog 650.000 političnih beguncev in izgnancev.

Nemški letalec Bertran, ki se je posluževal na svojem poletu okrog sveta le rednih potniških letalskih prog, je potreboval za ta polet 20 dni in 21 ur.

Mednarodni kongres za zdravilna zelišča se bo vršil v Pragi letos od 15. do 17. septembra. Po dosedanjih prijavah se ga bodo udeležile delegacije iz 18 evropskih držav, med drugimi tudi iz Jugoslavije. Od prekomorskih držav bodo zastopane Egipt, Javna in Nizozemska Indija. Izvršilni odbor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije v Beogradu je sklenil, da pristopi kot kolektivni zadružnik v našo centralno zadrugo za zdravilna zelišča, ki ima svoj sedež v Novem Sadu.

Germanizacija mest in vasi v Nemčiji glede njihovih imen se izvaja v zadnjem času s pospešenim tempom.

Po odredbi nacionalne fašistične zveze v Italiji morajo imeti v tujskoprometnih središčih vsi hoteli, restavracije, kavarne, bari in podobna podjetja izključno le italijanska imena. In pri nas?

Letošnji italijanski pridelek vinske trte bo znašal po uradnih cenitvah 58 milijonov kvintalov grozdja oziroma 35 milijonov hektolitrov vina.

Nemčija bo pričela v kratkem graditi orjaški 90.000-tonski prekoceanski potniški parnik, ki naj bi občutno konkuriral francoskemu orjaku «Normandiji» in angleški veleladji «Queen Mary».

Zaradi slabe žetve v Bolgariji je bolgarska vlada prepovedala vsak izvoz kruze in živalske krme.

Za sokolskim praporom!

Preteklo nedeljo je Sokol zopet razprostrl svoja ponosna krila nad vso Slovenijo. V raznih krajih so se vršili vzorno organizirani in množestveno obiskani sokolski javni nastopi, ki so v vsem svojem poteku ponovno dokazali, da sokolska ideja na vsej črti zmaguje in da se je globoko, neizruvno vkoreninila v telesno in duševno zdravi večini našega naroda. Tega zmagovitega polta sokolske misli ne more zmanjšati ali morda celo zanikati prav nobena nasprotniška laž in intriga, pa naj stoje za njo še take «odlične osebnosti in veličine», na katere se nasprotniške vrste tako rade sklicujejo v svojem pristranskem in neobjektivnem tisku.

Posebne omembe in poudarka pa so vredni sijajni sokolski nastopi v Dolenjem Logatcu, v Žirovnici in v Mostah pri Ljubljani, ki so bili združeni s proslavo važnih zgodovinskih dogodkov in jubilejev in z razvitjem praporov.

V Dolenjem Logatcu je tamkajšnji Sokol proslavljal preteklo nedeljo ob ogromni udeležbi vsega notranjskega naprednega prebivalstva tridesetletnico svojega obstoja. Nismo še pozabili, kako težko je bilo sokolsko udejstvovanje bratov in sester v tej obmejni sokolski postojanki med vojno in predvsem prva leta po svetovni vojni, ko je ječal ta lepi kos slovenske zemlje pod tujim jarmom. Svoj tridesetletni jubilej pa je logaški Sokol vendarle mogel praznovati v svobodni jugoslovanski domovini in sicer na izredno svečan način. Ob tej priložnosti je razvil namreč dva prapora: naraščajškega, ki so ga izdelale in poklonile domače članice in pa dečjega, ki so ga darovali idrijski Sokoli, ki so ta dan proslavljali 40-letnico ustanovitve svojega društva. Slavnostnemu razvitju je sledil impozanten telovadni nastop, ki je vzbudil med občinstvom nepopisno navdušenje. Vsa prireditelja je dosegla tako zavirljivo višino, da ni mogla lepše.

Prav tako tridesetletnico svojega obstoja je praznovalo istega dne tudi agilno Sokolsko društvo v Mostah pri Ljubljani, ki

je ob tej priliki tudi razvilo naraščajški prapor, kateremu je kumoval Nj. Vis. kraljevič Tomislav v zastopstvu podpolkovnika br. Ilije Golovića. Kakor doslej vsi sokolski nastopi ob sleherni priliki, tako je tudi ta slavnostni jubilejni pohod moščanskega Sokola znova pred očmi vse objektivne javnosti zgovorno potrdil, da gre sokolska pot vedno in povsod le naprej, brez miru, in da hodijo rakovo pot k nazadovanju in pozabljenju le oni, ki nimajo čistega srca in poštenih namenov glede naroda, kralja in države ter njihove lepše, jasnejše bodočnosti v svobodni in na zunaj ter na znotraj čvrsti, nezmagljivi Jugoslaviji.

Nič manj veličasten pa ni bil sokolski praznik v gorenjski Žirovnici pod ponosnim Stolom, kjer je domače Sokolsko društvo kar se da slavnostno proslavilo dvajsetletnico svojega uspešnega in za narod, kralja ter do-

movino prezaslužnega javnega dela. Ta jubilej pa je imel še prav poseben pomen v razvojni poti žirovniškega Sokola navzgor: Vsa sokolska delavnost in požrtvovalnost, prekaljeni z nepopustljivo vztrajnostjo in disciplino, sta želi ta dan še posebno priznanje in zadoščenje. Žirovniški Sokoli so namreč svoj dvajsetletni jubilej proslavili najlepše z otvoritvijo lastnega, lepega Sokolskega doma, v katerem se bodo odslej zbirale sokolske vrste k pripravi na bodoče borbe in delo za sokolske svete ideale. Novi dom nosi ponosni naslov v spomin blagopokojnega velikega Sokola-kralja: «Sokolski dom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja». Lepše kraljevega spomina pač niso mogli počastiti žirovniški sokolski bratje in sestre.

Vsem vrlim sokolskim edincem ob njihovih jubilejnih svečanostih ter na njihovih uspešnih nastopih ob teh slavnostnih prilikah iskreno čestitamo s pozivom: Le naprej, brez miru!...

Za grudo in dom

VDIHAVANJE INSULINA

Insulin je imenitno zdravilo proti sladkorni bolezni. Če ga vbrizgamo kot injekcijo, nam bo znatno zmanjšal množino sladkorja v krvi. Odkritje insulina pomeni epohalen datum v zgodovini moderne medicine. Ker izgubi insulin, čim prispe v prebavne organe, vse svoje pozitivne zdravilne lastnosti, ga moramo dati bolniku le potom vbrizgavanja v žile dovodnice. To vbrizgavanje pa za bolnika nikakor ni prijetno, ker traja predolgo in je premučno, tako, da se bolnik najpogosteje najraje odreče nadaljnega zdravljenja. V novjšem času so zdravniki izdelali tak insulinov preparat, ki mu želodčni soki ne morejo škodovati. Najprej so poskušali z vtiranjem insulinovih mazil v kožo, kar pa je imelo le relativne uspehe. Nedavno sta profesorja vseučilišča v Königsbergu dr. Schiebe in dr. Wilkewitz sestavila tako imenovane «insulinove inhalacije». Insulin v obliki plina, pomešan z ogljikovo kislino, vdihava bolnik ob enem z zrakom, nakar se pri njem pokaže znatno izboljšanje.

Nemška znanstvenika trdita, da je taka inhalacija insulina 4- do 6-krat uspešnejša od injekcij.

PASTERIZIRANO MLEKO.

S pasteriziranim mlekom, ki ga dajemo predvsem otrokom, dosegamo prav sigurno obrambo pred infekcijo z bacili tuberkuloze, ki jih v navadnem ali nezadostno prekuhanem mleku kar mrgoli. Pasteriziranje mleka sestoji iz njegovega gretja v kratkem času na 66 do 90 stopinj, nakar ga naglo ohladimo. S tem smo uničili vse klice, ki morejo povzročiti tuberkulozo in razne druge bolezni. Vendar pa obdrži mleko tudi po pasterizaciji svoj prijetni, naravni okus in vitamine. Pasterizirano mleko bi morali hraniti vedno v dobro zaprtih posodah na ledu.

REDKEV KOT ZDRAVILO.

Črna redkev je kot zdravilo že dolgo znana. Uporablja se mnogokje kot izvrstno domače zdravilo. Z njo se kot z zdravilom medicinska znanost do nedavnega sploh ni bavila. Ni še dolgo tega, ko je tudi črna redkev dobila svoje pomembno me-

sto med zdravili, ki jih medicinska znanost priznava kot uspešna. Predvsem pomaga črna redkev pri zdravljenju jeter in vnetja žolčnega mehurja. V teh primerih jo zavživamo v obliki ekstrakta, seveda pod nadzorstvom zdravnika. Kemična analiza je dokazala, da se v črni redkvi nahajajo v veliki množini eterična olja, ki zelo ugodno vplivajo na funkcijo jeter. Vendar pa povdarjamo, da sme tozadevno zdravljenje z redkvijo predpisati le praktični zdravnik, zlasti glede množine, ki naj jo zavžijemo.

VODA ZA KRAVE MOLZNICE

V nekem angleškem listu piše neki ugledni veterinar, da se krave molznice ne bi smele nikdar napajati z vodo, ki je že dalje časa stala. Oni, ki zavživajo mleko krav, ki se napajajo v mlakah in močvirjih, se kaj lahko nalezajo težkih bolezni. Zato je priporočljivo, da krave napajamo le v tekočih vodah.

LEDVICE

Nedvomno spadajo ledvice med najboljše in najnežnejše organe človeškega telesa. Tudi najmanjša motnja v prehrani more izzvati obolenje ledvic, kar je marsikdaj le težko ozdraviti. Človek, ki je obolel na ledvicah, trpi največkrat zaradi te bolezni vse svoje življenje. In te bolečine so strašne. Ljudje s slabimi in občutljivimi ledvicami se morajo izogibati močnih začimb, alkoholnih pijač, kajenja in predvsem mastnih in težkih jedil. Najbolje je, da se takoj obrnemo na bližnjega zdravnika, ki nam bo nedvomno odredil predpisano dieto kot prvi ukrep proti resnemu obolenju ledvic.

SLADKARIJE IN OTROCI

Redki so otroci, ki ne uživajo v sladkarijah vseh vrst. Mnogi ljudje trdijo, da je velika napaka, oziroma da je celo nehygienično in nezdravo dajati otrokom mnogo sladkarij. Dejansko to ni napačno in zgrešeno z vzgojnega stališča, niti ni nezdravo, seveda pod pogojem, da so sladkarije same po sebi zdrave in da se ne pretirava v količini. Nasprotno, sladkor brez strupenih barvil in alkohola ter čista čokolada sta zelo redilna. Oboje pa pod pogojem, da ju otroci

uživajo neposredno po izdatnem kosilu ali večerji, nikakor pa ne med obema obroki ali celo neposredno pred jedjo. Vzrok je povsem enostaven. Sladkor v želodcu draži živce in žleze, ki izločajo potrebni sok za prebavo. Izločanje se prekine, množina sladkorja pa nikdar ne more zadoščati za človekovo nasičenje in tako ostane prava hrana v želodcu brez zadostne količine soka, ki bi jo naj prebavil in s tem neprebavljena, kar močno obremeni črevesje. Razen tega pa ne daje telesu onih hranilnih snovi, ki bi jih ustvarili iz zavžitih jedi želodčni sokovi. Nasprotno pa sladkor, zavžit po izdatnem kosilu ali večerji, pospešuje prebavo in pomnožuje telesu potrebne redilne snovi.

Močno hrkanje in smrčanje med spanjem je največkrat siguren znak težje in nevarnejše notranje bolezni ali pa tudi obolenja nosu samega ter ostalih dihalnih organov.

MODROSTI

Nekega modrijana so nekoč vprašali, zakaj se nosi okrasni prstan na levi roki in ne na desni, ki vendar vse dela in naredi.

«Nesmisel!», je odgovoril modrijan, «mar ne veste, da so najboljše vedno prikrajšani!»

«S kom naj se družim?», vpraša nekdo modrijana.

«Varuj se norcev,» odgovori ta, «ker boš postal, če si sedaj pameten, v njihovi družbi pravcati osel. Še slabše pa je, če si že sedaj nor; potem boš postal še bolj nor!»

«Kako moremo doseči pravo modrost?», so nekoč vprašali modrijana.

«Ali morate brez jadtovanja trpeti,» je odgovoril modrijan, «da gazijo po vas, kakor po zemlji, ali pa morate potrpeti, da vas skupaj z vašo pametjo in modrostjo pokopljejo pod njo!»

Modrijan je nekoč srečal trapa-stega človeka, ki je poskušal, da bi osla naučil govoriti.

«Norec!», je dejal modrijan, «nikoli se ne bo osel naučil od tebe govoriti; boljše bi bilo, da bi se ti od osla navadil molčati!»

Posvetovalnica

za naročnike „SLOVENSKE BESEDE“

Kdor je plačal naročnino za „Slovensko Besedo“, se lahko brezplačno posluži naše posvetovalnice, kjer dobi informacije:

- o vsakovrstnih vlogah na upravne oblasti, občino, srez, banovino in na ministrstvo;
- o prošnjah za vojaške oprostitev;
- o vlogah na davčne oblasti;
- o zakonitih socialnih dajatvah; skratka
- o vsem in vselej, kadar potrebujete nasvetov, da pridobite ali očuvate socialne ali gospodarske pravice.

Na posvetovalnico sporočite pismeno svoje želje, nakar dobite takoj tudi pismen odgovor. Za odgovor pošljite znamko za 2 Din

Dopise pošljite na naslov:
„SLOVENSKA BESEDA“
Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II.

Pleskarsko in
slikarsko podjetje

**HLEBŠ
JAKOB**

družba z omejl. zavezo

Ljubljana

Cankarjevo
nabrežje št. 21

Telefon 30-70

Izvršuje vsa pleskarska, in
škrilarska dela po
zmernih cenah.

Solidna izdelava. Za vsa
izvršena dela jamčimo.

Najnovejši vzorci

Priporočamo cenj. občinstvu

Cvetličarno Nizza

preje FANI HVALA, družba z o. z
Miklošičeva cesta št. 5

Sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela,
jubilejne in žalne vence, šopke
dekoracije, aranžmaje itd.

Društva imajo velik popust!

Za cenjeni obisk se vljudno priporoča

Telefon št. 30-30

Franc Vrhovec, naslednik

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem
vkuhan — se dobi na malo in veliko
v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana,
nasproti „Nebošičnika.“

OPTIK

J. GOLDSTEIN

Ljubljana, pod Trančo 1

priporoča po nizkih cenah prvovrstna
očala, daljnogleda, triebre, tlakomere,
toplomere i. t. d.